

WASS ALBERT – HÍD FESZTIVÁL 2009 Kökényesd

Mi volt a legnagyobb bűne? Ami bűne, az számunkra erénye: szerette nemzetét, az erdélyi magyarságot és a szétszórt nemzetet és ennek igazát világgá kürtölte.

„Magyarnak teremtett bennünket az Úr, s ennél fogva csak magyarságunkon belül lehettünk azok, akiknek az Úristen megtervezett” „Számomra a magyarságom ezt jelenti: mint ember, vérség és lelki alkat szerint egy családhoz tartozom, s ezt a családot szeretem erényeivel és bűneivel együtt, s javáért munkálkodni életem értelmében ezen a földön. Magyarország a hazám, de Erdély az otthonom, s ezt nem is akarom soha elfeledni.”

Ezekben az idézetekben Wass Albert a lényegét elmondja a magyarságszeretetről a Zsoltár és trombitaszó és az Egységes magyarság című írásaiban.

Ezekhez a vallomásokhoz hű maradt akkor is, amikor szülőhazája idegen urai elűzték és az anyaország sem ölelte vissza befogadón. Ezért tiszta forrásból merítünk, amikor tőle tanulunk honszeretetet: ne azt nézd, hogy mit adhat neked a hazád, hanem azt, hogy te mit adhatsz a hazádnak. Magyarnak születni a történelmi Erdélyben méltóság és balsors volt egyszerre. Megbélyegzettséget jelentett, de a megbélyegzés megpecsételése is, ami a kiválasztottság ismérve lett számára.

1. A magyarságszeretet olyan ember szívéből fakadt, aki egygyé vált szülőhazájával örömben, bánatban, ünnepen és tragédiákon. S mikor annak határai bezárultak, 37 éves volt: 6 évet Németországban és 47 évet Amerikában kényszerült eltölteni. Ám a haza, ami a magasban van, ahogy Illyés Gyula megfogalmazta, soha nem veszíthető el. Így járt Wass Albert. Magával vitte, magában őrizte Erdélyországot. Bevallása szerint olyan lakhelyet és környezetet választott Floridában az ő-eredeti természetben vizekkel és erdőkkel körülvéve, majd nyári rezidenciáját Észak-Karolina hegyeiben, amelyek emlékeztették az író a távoli szülőföldre, s ahova képzeletben visszajárt, míg írásaiban hódolt honszerelmének. Czegei Wass Géza édesapjáról szóló emlékezésében leírja, hogy az író már 83. évét taposta, mégis szívesen ment családi vadászatra és még mindig képes volt arra, hogy a csapatot ő vezesse. A vadászatot az erdők békességes csendjéért szerette. A napfelkeltét, az első sugarakat, a madarak hajnali

énekét, a köd felszállását és a hajnali harmatos fűvet szemmel láthatóan élvezte. Mintha otthon járt volna, így kárpótolta magát az idegen égöv természeti környezetével, ami az otthonra emlékeztette: a tündérekertre. Élete végén, azért sem vállalta a kockázatos hazautat, mert az emlékeiben őrzött látomást nem akarta összetörni a sivárabb jelen valós képeivel.

A szülőföld iránti szeretet tette íróvá. Írásait két jelzős szóban így foglalhatom össze: mérhetetlenül szép és mélységesen szomorú, mert a magyar álmokról és magyar valóságról szólnak. A nagy hegyek, erdők szerelmese vadászként járt szerte, de igazi zsákmánya a költői élmény lett, melyet erőteljes erdélyi zamatú nyelven adott vissza. Így fogta fel életét és írói szolgálatát: **Valami kötelességem, feladatom, végeznivalóm kell legyen, mert különben az Úristen semmiképpen sem vette volna magának a fáradságot, hogy vesződjék velem s annyi veszedelmes kalandon keresztül kivezessen a pokolból, hanem otthagytott volna veszni a többi százezer között.**

2. Nemzetét, annak lelki és szellemi kincseit és kultúráját tevékenyen szerette, azaz harcolt érte. Ez a bűn a mi erényünk is lehet! Mivel a magyarság nagylelkűen befogadó nép volt, az erőszakos asszimiláció soha nem volt a kenyere. Ellentétben a keleti despotizmussal és a nyugati látszat-demokráciával. Wass Albert magyarságszeretete a diaszporában, a csonka hazában és a világban élő magyarság számára ezt üzeni: a beolvadás ellen, idegen behódolás ellen fegyver a magyar hagyományok őrzése, a hit és a kultúra ápolása lehet.

Ő a magyarság-tudat megőrzését és jó hírnevünk öregbítését, a nemzeti eszméltetést, a hit és erkölcs értékeinek megőrzését tartotta feladatának. Nem a jött-ment, világpolgári eszméknek hódolt, hanem az ősi hagyatékot, a magyar mítoszt kereste, kutatta és hűen továbbadta.

Az író ezerszer, újra és újra az igazunkat hirdette! Ezt vallotta: **„egyetlen feladatom az lehet, hogy fölvilágítsam mindazokat, akiket ellenségeink elbolondítottak, s nemzetem jogait, igazságát a nyugati világ tudomására hozzam.”** Magyarságszeretete arra kötelezte, hogy áldozatosan, minden eszközt megragadva felhívja a világ figyelmét a tragédiára, az átokhatár miatti szétszórattatásunkra, a bilincsbe vert magyar szóra, az eltiltott magyar kultúrára, melyet a másodosztályú világ-kultúra ma is gyengíteni vagy eltörölni akar.

Ezt kell tennünk, miközben szórványosodunk, csángósodunk és fogyunk, minőségi kisebbségben élünk saját országunkban. Nagyon kell szeretni népünket erényeivel és gyengeségeivel együtt. Aki nem szeret, az elveszett és mindent elveszít. A magyarságszeretet életcélta adott Wass Albert számára: szerette azokat, akikről írt és azokat is, akiknek írt, akikkel a múlt, a jelen és a jövő összekötötte.

3. Ami bűne, nekünk a legszentebb erény lett: „**vissza vette a hegyeit**” amit kérlelve kérelt és hatalommal igényelt. Mivel halhatatlanná vált, nőttön nő tiszta fénye, mindig velünk marad, számíthatunk rá. Áldásul adatott nemzetünknek és áldáshordozó küldetését betölti. Siker, kudarc, fény árnyék, és hosszú vándorlás után hazaért: Erdély szívébe, a Mezőségbe, Marosvécs vén tölgyeinek árnyékába. Síremléke kegyhely, ahova tisztelői tízezrei zarándokolnak, hogy emléke előtt fejet hajtsanak.

Műveit közel **öt évtizedig tiltotta** a despotizmus, s a kozmopolita és liberális erők mindent elkövetnek itt és ott, hogy megakadályozzák az író elismerését az irodalmi kánonban – *mégis* egyik legolvasottabb magyar író. A 90-es évek eleje óta reneszánszát éli. Közel **50 könyve** jelent meg, és még nincs teljesen kiadva az életműve. Sikere vitathatatlan: gondolatait idézik, műveiből felolvasó-versmondó versenyeket tartanak, pályázatokat, disszertációkat írnak életművéről, színpadra viszik és film készül műveiből. Emlékére **szobrokat** emelnek, kb 55 szobor van szerte-szét, nevét viselik emlékparkok, kultúrházak.

Nekem az a kiváltság jutott, hogy az író fiaival és a Czegei Wass Alapítvány Kárpát-medencei képviselőivel, könyvkiadókkal azon munkálkodunk, hogy teljes életművét feltárjuk. Aki Wass Albertet olvas, az jobb magyar lesz, és ezzel együtt jobb ember is! Megköszönöm a Híd Fesztivál közösségeinek, hogy osztoznak a tiszteletadásban: az ő bűne legyen mirajtunk és véreinken.

Ahogy a Hontalanság hitvallásában vall hitéről: Hontalan vagyok, de vallom rendületlenül, hogy **Ő az út s az élet, és én maradok ez úton, amíg csak élek, töretlen hittel ember és magyar.**” Ez a *mi* hagyatékunk, maradjunk meg az Úton, a Krisztusban való életben, hitben és hűségben, itthon és az idegenben, áldáshordozóként.

Legyen áldott Wass Albert emléke.

Lukácsi Éva
Miami